

існування. Будь-які дії, вчинені особою поза межами тривалості її права, слід розглядати як правопорушення.

Список використаної літератури:

1. Луць В.В. Строки і терміни у цивільному праві: монографія [Текст] / В.В. Луць. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 320 с.
2. Нолькен А. Договоры в пользу третьих лиц. [Текст] / А. Нолькен. – СПб.: Типография императорской академии наук, 1885. – 230 с.
3. Мічурін Є.О. До природи обмежень майнових прав фізичних осіб. [Текст] / Є.О. Мічурін // Форум права. – 2006. – № 3. – С. 81-86.
4. Агарков М.М. Проблема злоупотребления правом в советском гражданском праве. [Текст] / М.М. Агарков. – М.: АН СССР, 1946. – № 6. – С. 422-436.
5. Грибанов В.П. Пределы осуществления и защиты гражданских прав [Текст] / В.П. Грибанов. – М.: Российское право, 1992. – 208 с.
6. Флейшиц Е.А. Обязательства из причинения вреда и из неосновательного обогащения [Текст] / Е.А. Флейшиц. – М.: Госюриздат, 1951. – 239 с.
7. Planiol M., Ripert G. Traite elementaire de droit civile. [Text] / M. Planiol. – Paris: 1946. – 285 p.
8. Белоножкин А.Ю. Содержание и форма злоупотребления субъективным гражданским правом. [Текст] А.Ю. Белоножкин / Автореф. дисс. ...канд. юрид. наук. – Волгоград, 2005. – 22 с.
9. Поротикова О.А. Проблема злоупотребления субъективным гражданским правом. [Текст] / О.А. Поротикова / 2-е изд. – М.: Волтерс Клувер, 2008. – 280 с.
10. Маленин Н.С. Гражданский закон и права личности в СССР, [Текст] / Н.С. Маленин. – М. Юридическая литература, 1981. – 216 с.
11. Иоффе О.С., Грибанов В.П. Пределы осуществления субъективных гражданских прав [Текст] / О.С. Иоффе, В.П. Грибанов // Советское государство и право. – 1964. – № 7. – С. 76-85.

АДАМОВА О. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент

«ФАКТИЧНИЙ ШЛЮБ» ЯК ОБ'ЄКТИВНА РЕАЛІЯ СЬОГОДЕННЯ

Сім'я може розглядатися у декількох значеннях. У соціологічному аспекті довгі роки був визначальним для радянських науковців. Сім'єзнавство, при окресленні понять сім'ї та шлюбу, відштовхується від поняття моногамії. Моногамія – форма шлюбу та сім'ї, за якої чоловік одружений лише на одній жінці, а жінка заміжня лише за одним чоловіком. Подружній союз між ними укладається надовго, іноді на все життя і в тій чи іншій мірі є санкціонованим суспільством

та державою. Моногамний шлюб є також монолокальним, тобто подружжя входить в склад одного господарства. Виділяють декілька форм моногамії. Конкубінат – форма тривалого фактичного шлюбу, що не отримала суспільного визнання (дружина – конкубіна). Консенсуальний шлюб – шлюб, укладений відповідно до звичаїв за спільною згодою та не оформлений по законам країни. В Латинській Америці називаються вільними союзами. Співжиття – відкритий статевий і господарсько-побутовий союз, що не отримав суспільного визнання. Не передбачає ні обов'язків на все життя, ні участі суспільства при завершенні».

Справді, «союз між чоловіком та жінкою, що має певні юридичні наслідки, називається шлюбом, однак, форми шлюбу, так само як і його наслідки, настільки різноманітні, що практично неможливо дати їм загальну характеристику.

Втручання права в настільки делікатну царину взаємовідносин між людьми без проведення відповідних попередніх соціологічних досліджень: накопичення інформації про реальне розповсюдження «фактичних шлюбів» у суспільстві, соціальний статус їх учасників, причини їх виникнення та розпаду, термін існування, наявність дітей тощо, неприпустимо. Але саме специфіка об'єкту дослідження надзвичайно ускладнює отримання необхідних даних.

Суспільна свідомість високо оцінює значення шлюбу для людини і суспільства. Однак, якщо півстоліття тому співжиття неодружених пар шокувало суспільство і засуджувалось, то сьогодні це звичайне явище. Будучи свідком хиткості шлюбу, багато хто розглядає таке співжиття як розсудливий та завбачливий спосіб уникнути в разі припинення стосунків складного і витратного процесу розлучення. Суспільна свідомість високо оцінює значення шлюбу для людини і суспільства. Однак, якщо півстоліття тому співжиття неодружених пар шокувало суспільство і засуджувалось, то сьогодні це звичайне явище. Будучи свідком хиткості шлюбу, багато хто розглядає таке співжиття як розсудливий та завбачливий спосіб уникнути в разі припинення стосунків складного і витратного процесу розлучення.

Таке подружжя: чоловік – неодружений, дружина – заміжня: саме з такою відмінністю зіштовхнулися соціологи, досліджуючи явище так званого фактичного шлюбу. Особлива увага соціологів до інституту фактичного шлюбу цілком виправдана. І не лише тому, що це явище стрімко розростається. Зростання престижу фактичних шлюбів, котрі обходяться без державної реєстрації, – це вимушений вибір пар, партнери в яких (чи один з них) по різним причинам, від матеріальних до психологічних, не готові або не бажають взяти відповідальність один за одного.

Ст. 3 Сімейного кодексу України містить ознаки сім'ї, однак, зазначена норма має на увазі створення сім'ї у юридичному значенні цього поняття, оскільки «сім'я» як явище природне та соціальне

існує незалежно від приписів норм права, а її ознаки і підстави виникнення визначаються нормами не позитивного права (права в юридичному значенні цього слова), а природного права. Що стосується поняття сім'ї як правової категорії, зокрема, як категорії законодавства, то воно визначається законодавцем вольовим шляхом і може змінюватися залежно від уявлень суспільства та державної політики у відповідній галузі.

З огляду на це, можна зробити висновок, що у ч. 4 ст. 3 СК України йдеться не просто про «підстави створення сім'ї», а саме про «підстави створення сім'ї у юридичному значенні» (як правової категорії).

З урахуванням того, що в новому СК України по суті законодавчо визнаються фактичні шлюбні відносини, немає підстав уникати терміну «фактичний шлюб» та намагатися його штучно завуалювати іншими словосполученнями.

АДАХОВСЬКА Н. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

Актуальність зазначеної проблематики зумовлена тим, що у процесі інтеграції України до європейського та світового співтовариства значно зростає значення приватних відносин, ускладнених іноземним елементом. Безумовно, це в повній мірі стосується і таких інститутів, як опіка та піклування, які в свою чергу потребують належного правового регулювання за допомогою колізійних та матеріально-правових норм.

В цьому аспекті слід зазначити, що ці правовідносини більшою мірою публічно-правові, ніж приватно-правові, хоча акцент у правовому регулюванні цих відносин явно зміщений у бік приватного права. Відносини, що виникають при здійсненні опіки та піклування, є приватно-правовими, хоча безперечно, що і в них присутній публічно-правовий елемент, оскільки органи опіки та піклування вступають з опікуном у публічно-правові відносини, здійснюючи нагляд за їх діяльністю. Приватно-правовими на цій стадії розвитку правовідносин є правовідносини між опікуном (піклувальником) і підопічним (так звані внутрішні правовідносини). Таким чином, в загальній системі правовідносин з опіки та піклування можна виділити, хоча і з певною часткою умовності, приватно-правові відносини з елементами публічності та публічно-правові відносини з елементами приватного права.